Transmutatur autē infinitās

Circa materi-

am quinti libri phisicorum Queritꝫ primo. vtrum in singulis quinqꝫ ad motum ꝓcurrentibus: inueniri possit trimembris diuisio motus Pro declaratione huius questi noto primo q̄ Aristoteles in omni motu ponit quinqꝫ concurrere. scz mouens. mobile. duos terminos. et tempus mensurans motum. Noto secūdo q̄ motus tripliciter potest alicui attribui. vno modo per accidens. sicut sorte ambulante si sit musicus dicimus musicum ambulare. quia tam ambulatio q̄ musica accidunt sorti. Alio modo alicui attribuitur motus propter partem. Sicut si torax alicuius sanetur. dicim⁹ hoiem sanari. Tercio attribuit alicui mot⁹ ꝑmo et fm se quia fm se totum et non propter alterum. Sicut totus homo dicitur moueri localiter per se primo quando toti homini conuenit talis motus. Et ista diuisio trimembris potest applicari singulis ad motum requisitis. quare patet questum pro parte affirmatiua Sed pro parte negatiua arguitur primo. quia philosoph⁹ octauo phisicorum diuidens motum ex parte eorum que mouetur ponit solum duo membra. ergo illa diuisio hic erit superflua. Secūdo sic. omnis motus accidit mobili z est extra substantiam eius. ergo nullus motus conuenit mobili fm se

Maior. Motus tripliciter attribuitur mobili: et totiens mouenti. Minor. Ceteris tribus ad motum concurrentibus: competit tripertita diuisio mot⁹ Cōclusio Cū igitur quinqꝫ sint in motu necessaria: singulis ipsorū ꝓuenit diuisio motus tripertita.

Prima pars maioris patet inductiue per secundum notabile premissum. vbi exemplificatum fuit de mobili Secūda pars patet. quia dicimus albus edificare si dominicator albi edificet. Similiter dicimus q̄ homo percutit quia manus eius percutit. Et dicimus medicum sanare. quod sibi conuenit per se et primo Minor patet primo de termino ad quem. quia illud quod dealbatur dicimus q̄ mutatur in id quod intelligitur. eo q̄ albedo intelligitur. Secūdo dicitur aliquid mutari in colorem. quia mutatur in albedinez que est pars coloris subiectiua. vel de illo qui vadit athenas dicim⁹ q̄ vadit europam cuius athenis est pars. sed illud quod dealbatur primo et per se mouetur ad albedinem. Et pari modo declarari potest de termino a quo. Similiter ex parte tēporis potest dici. quia dicimus q̄ aliquis vadit per calorem. eo q̄ tempus est caliduz. Et dicimus q̄ aliquis currit in die. quia ī aliqua parte diei. Si vero ei⁹ cursus duret per totum diem. tunc dicitur currere per totum diem

Conclusio quo ad primā particulam patet. q̄ oportet in omni motu esse mouens mobile et tempus et duos terminos. scz a quo et ad quem. Sed secunda pars patet ex dictis. Corrolarium primum. In motus attributione: reperiuntur quedam analogie. Patz ex dictis Corrolarium secundum. Motus a termino ad quem. habet nomen speciem et rationem Patet quia hec tria pari passu incedunt. sed motus habet denominationem a termino ad quem. vt probatur clare in litera. quia terminus a quo abiicitur. sed terminus ad quē acquiritur. ergo etiam habet speciem et rationem ab eodem Ad rationes ad primam dicitur q̄ motus dupliciter dicitur per accidens. Vno modo quia conuenit mobili fm partem. vel quia nullam connexionem habet ad ipsum. et sic motus fm partem etiam vocatur per accidens. et sic loquitur de motu per accidens octauo phisicorum. Alio modo dicitur motus per accidens. quia nullam habet cōnexionem et mobile. Et sic loquitur de motu per accidens philosophus hic in principio quinti.

Ad secūdam dicendum. q̄ licet omnis motus accidat mobili naturaliter capto. tamen aliquis motus conuenit per se mobili formaliter accepto. Sicut exempli gratia. calefactio accidit aque. scz q̄ se ꝓuenit calefactibili.

Queritꝫ secūdo.

Vtrūz tantū tres sint species mutationis per se: scz generatio corruptio z motus dictus prius. Pro declatione questi notandum. q̄ Aristoteles dicit notanter duo de mutatione. Primū est. q̄ est inter duos terminos quorum vnus est posterior et alius prior. Secūdū est q̄ termini mutationis possunt imaginari fm quadruplicem ꝓbinationem. videlicet. q̄ aut est de subiecto in subiectum. id est de termino affirmatiue designato ad terminū affirmatiue designatū. vt de albo in nigrum. Aut de nō subiecto in subiectum. id est de termino negato in affirmatum. sicut generatio. Aut de subiecto in nō subiectū. sicut corruptio. Aut de termino negato in terminū negatū. Et iuxta hanc diuisionē inuestigat species ipsius mutationis. et ꝓcludit q̄ soluz fm tres primas ꝓbinationes sumūtur tres spēs mutatiōis Et per hoc relinquitur questio nota pro parte affirmatiua. Sed pro parte negatiua arguo vnico argumento. quia motus non est distinctus ꝓtra generationem et corruptionem. ergo nō erunt tres species mutatiōis distincte. Antecedens ꝓbatur. quia generatio et corruptio sunt species motus. vt dicitur in postpredicamentis et tercio huius

Maior. Termini mutationis: cōbinantur quatuor modis. Minor. Ex ambobus terminis negatiuis: non sumitur aliqua spēs mutationis Conclusio. Et si quatuor modis ꝓbinentur mutationis termini: ꝓtingit tamen solum tres species mutationis ex eis sumi

Propositio maior pz ex imediate dictis. Sed minor ꝓbat. q̄ omnis mutatio est inter opposita. sed due negationes nō opponūtur respectu eiusdē subiecti. ergo nō ꝓstituūt spēm mutationis. Minor sub sumpta probat exemplariter. q̄ nō esse hominē et nō esse asinū de eodem dicunt. scz de lapide Et ergo sicut in actu rōnis ex puris negatiuis nō fit bonus syllogism⁹. ita in actu nature ex ambob⁹ terminis negatis nō sumitur aliqua spēs mutationis. Posset etiā minor ostendi ꝑ sufficientiā. q̄ vbicūq̄ est mutatio ibi inuenit prius z posterius. vel ergo illa sunt in mutatione successiue. aut instātanee. Si successiue sic est mutatio de subiecto in subiectū. Si instātanee hoc est dupliciter. q̄ vel talis mutatio terminat ad esse et sic est generatio. aut fmiat ad nō esse. z sic ē corruptio

Conclusio habet duo ꝓplexa.ꝑmū patet ex maiore ꝛ secūdum ex minore Corrolarium.fm rem creatio:est verior relatio ꝯ mutatio.patet quia fm rem nō habz aliq̄ quod ꝓius.sed relinquitur sola habitudo substantie create ad substātiam creātem.ꝓout latius ꝓsueuit tāgi in ꝓmo libro Ad rationem dicēdum ꝙ Aresto.aliter ꝛ strictius loquitur hic de motu ꝯ in postꝑdicamētis ꝛ in tercio huius.vt etiam tangitur in textu questionis. Et ergo ꝑs hic ex proposito ꝓbat duabus rationibus ꝙ generatio nō est motus.ꝛ etiam probat vnica rōe ꝙ corruptio nō sit motus.per quod innuit haruz sperum mutatōis realem distinctionem.

Querit tercio Utrum motus ꝓprie sumptus:solum reperiatur in predicamētis tribus.Pro veritate ꝛ parte affirmatiua est ꝑs ad lōgum in littera.ꝛ in fine ꝓcludendo tangit vnam causam vniuersalem que est ꝓtrarietas.qz cōtrarietas sufficiens ad motum solum est in tribus ꝑdicamētis.sez in qualitate quātitate ꝛ vbi.erho soluz ad illa predicaměta reducit motus. Sed ꝑ pte negatiua arguitur primo sic.ad substātiaz est ꝑ se motus.ergo nō solum ad tria predicaměta.Añs probatur.quia fm commentatorem.forme substantiales elemētorum sunt intensibiles ꝛ remissibiles.ergo etiam sunt successiue acquisibiles.ꝛ ꝑ cōsequēs sunt ꝑ se termini motus. Secūdo sic.adaliquid est ens reale.ergo est impossibile ipm acq̄ri de nouo in aliquo.nisi ꝑ motum realem terminatū ad ipm Tercio sic.ad quātitatez ꝛ vbi nō est ꝑ se motus.igitur.Añs probatur.qz q̄ntitati nihil est contrariū. sed vbi est entitas respectiua.

Maior.Substantia.adaliquid.actio.passio ꝛ quando:deficiunt a requisitis ad motum necessario. Minor.Non est per se loquendo motus:in situ ꝛ habitu generibus Cōclusio.Igitur in tribus dūtaxat predicamentis debet per se motus concedi:que sunt quantitas qualitas et vbi.

Propositio maior habet quinq̄ complexa.ꝑmum dicit ꝙ substātia deficiat a necessario requisitis ad motuz. patet qz motus requirit ꝓtrarietatez.sed substātie nihil est contrariū.ḡ ad substantiā nō est motus. Minor probatur.qz subiecto contrariorū nihil est ꝓtrarium.sed substantia est subiectum cōtrariorū.vt patet ex sexta ꝓprietate substātie.Secōm complexū loquitur de adaliquid et ptz.qz adaliquid aduenit de nouo ex solo respectu.qđ procul est a motu ꝓprie dicto.Terciuz ꝓplexum est de actione.ꝛ quartū de passione que possunt simul probari vnica ratione tali videlicet ad motū ꝑ se nō est motus.ergo ad actionem ꝛ passionem nō est motus. Tenet ꝓsequētia.qz motus actio ꝛ passio sunt idem realiter.ḡ q̄cquid fm rem cōuenit vni.etiam fm rem conuenit alteri Sz añs.ſ.ꝙ motus ꝑ se nō sit ad motum.sicut ad terminuz ꝑs diffuse deducit in littera per sex rationes q̄ videant ibidem dictum est aūt notanter ꝑ se.qz vna mutatio terminatur interdum ad aliam mutatōez ꝑ accns.sicut aliqs factus sanus currit.Quintū cōplexum est de quādo et patz similiter.quia quando ꝛ motus habent idem impedimentum. quando enim significat esse in tempore ꝛ causatur a tempore.sed tempus est mensura motus et ad motū nō est motus.ergo nec ad quando. Minor probaſ.qz situs importat ordinem quēdā partiuz. ordo vero est relatio quedā.Silr habere dicitur fm quēdā habitudinē corpis ad id qđ ei adiacet.ꝛ ita est predicamentū respectiuū.Sicut ergo in relatōne non est motus.ita nec in istis.Etiam in istis predicamētis nō est cōtrarietas.vt dicit autor sex principiorum.igitur in eis nō ē motus.Tenet ꝓña.quia hac de causa in ꝑdicamento substantie nō est motus. Cōclusio patet.quia ea que requirunt ꝛ sufficiunt ad ꝑ se motum inueniunt circa res istorum predicamentorum.ꝛ ideo Aresto.eis assignat ꝑ se motum. Corrolarium.ex supradictis paraſ via:ad ꝓtendandum quedā cōmunia dubia.Patz verbi grā.nā dubitari posset primo quō in substātia nō sit contrarietas. et tamē in principio huius totius libri dictū est ꝙ cuiuslibet trāsmutatōis principia sūt contraria.Responsio dicendū ꝙ in substantia nō est cōtrarietas ꝓprie dicta sufficiens ad motum.licet sibi posset attribui ꝓtrarietas fm quandā conuenientiam in aliqua conditione contrarietatis.eo ꝙ priuatio ꝛ forma se habent sicut defectus ꝛ excellentia.Etiā sub principio quod est ꝓuatio ſꝑ inuenitur subiectū cum aliqua forma.ꝛ sic est ibi similitudo ꝓtrarietatis.eo ꝙ sub vtroq̄ termino inuenit forma positiua.Scōm dubium.vtrum sicut nō habere contrarium sufficit vt non sit motus.ita habere ꝓtrarium sufficiat ꝙ in aliquo predicamento sit motus.Solutio sic loquendo de contrarietate ꝓprie dicta.patz qz sicut negatio ē causa negationis.ita affirmatio est causa affirmationis. Tercium dubiū.vtr sicut ad nō esse motū respectu alicuius sufficit ꝙ ipsum possit inesse sine mutatione sui subiecti.ita ecōtra ad esse motū sufficiat ꝙ nō possit nouiter inesse sine mutatōe sui subiecti. Respondeo ꝙ facilius ē destruere ꝯ cōstruere.ꝛ ergo forma substantialis nō potest nouiter inesse suo subiecto sine mutatōe ꝓuia sui subiecti.ꝛ tamen ipsius non est motus fm se. Similiter est de lumine in dyaphano.ꝛ de sciētia in anima.ꝛ sic ꝺ aliis

Ad rationes.ad ꝑmam dicendū ꝙ dictū ꝓmentoris est falsum si intelligatur formaliter ꝛ entitatiue.sed si intelligatur causaliter ꝛ effectiue.sic est verū sed nō inducit aliquod incōueniens.qz forme substantiales elementoz sunt cause efficientes a quibz sue qualitates suscipiunt magis ꝛ minus. Ad secōam dicitur ꝙ adaliquid extrinsece terminat motum.ſz nō ꝑ se nec intrinsece

Ad terciā ꝺz.qz licet in quātitate ꝛ vbi nō sit ꝓtrarietas ꝓprissime dicta.est tū ibi ꝓtrarietas sufficiēs ad motum q̄ nō est in substātia.ꝛ ḡ nō est par ratio

Post hec autem dicamus quid est simul et.

Querit primo. Utrum descriptō nouē terminorum: assignetur in littera fm ꝙuenientē modum Pro parte affirmatiua est ꝑs in ꝓncipio huius secūdi tractatus qui diffinit hos nouē termios.silr fm locū.separata.tāgere. mediū.ꝓtinue moueri.ꝛia fm locū.ꝙter.habitū.ꝛ ꝓtinuū Sz ꝑ pte negatiua ꝑt argui arg mētz in copulatz positz

Maior.Sex primi termini:sunt in littera bene descripti Minor.Trium reliquorum terminorum descriptio:in littera assignat conuenienti modo. Conclusio.Igitur nouem termini in littera diffinuntur conuenienter:q̄rum vsus est oportunus dicēdis ꝓsequēter